

Camp d'Aprenentatge de la ciutat de Tarragona
Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament

©
Camp d'Aprenentatge de la ciutat de Tarragona
Complex Educatiu de Tarragona
Autovia Salou s/n
43006 Tarragona

Primera edició: **març 2011**

Text: **Núria Montardit Bofarull**
Marta Segura Pont
Jordi Tortosa Giménez
M. Joana Virgili Gasol

Edita: **CdA de la ciutat de Tarragona**

ISBN:

1. JUSTIFICACIÓ

L'elaboració d'aquest conte s'ha previst com un material didàctic destinat als alumnes d'Educació primària (CM i CS), que realitzen la visita al Pretori i, en conseqüència, tenen al seu davant el magnífic sarcòfag d'Hipòlit.

Aquesta proposta s'ha plantejat, doncs, per apropar aquesta peça i la seva interpretació iconogràfica a un públic jove. La complexitat argumental i moral del mite dificultava la seva explicació als nens/es. Així, varem optar per una versió simplificada, amb unes il·lustracions clares i contundents que mostressin alguns dels trets més destacables de la història: els personatges, les activitats i el desenllaç.

El dibuixant va copsar les nostres intencions, mitjançant l'ús d'unes imatges properes als infants, de colors plans i saturats, amb els perfils ben marcats. Així mateix, el text breu serveix per a estimular la lectura i establir les relacions pertinents entre la informació visual i la textual.

El dibuix serveix alhora, per a la lectura comprensiva dels relleus del sarcòfag, amb la reproducció dels elements més significatius, *in situ*, com a **treball de camp**. D'aquesta manera, s'ha acolorit l'escena de la cara lateral, relativa a la caça, la intervenció de la serventa i el gest de rebuig de l'Hipòlit, la figura de Posidó i l'accident de la quadriga.

La recreació del mite apropa als alumnes a la mentalitat de l'antiguitat i els permet d'entendre els canvis i les pervivències a través del temps. D'altra banda, hem inclòs unes breus activitats a la part central, que podem emprar com a **treballs posteriors**, per a realitzar al centre.

2. OBJECTIUS

En acabar la seqüència didàctica, l'alumne/a ha de ser capaç de:

1. Comprendre què és un sarcòfag.
2. Incentivar la lectura.
3. Valorar el nostre patrimoni historicoartístic.
4. Entendre què és un mite.
5. Fer una senzilla lectura de la iconografia.
6. Interrelacionar informació textual i visual.
7. Compaginar la maqueta.
8. Identificar els principals personatges representats al sarcòfag.

3. CONTINGUTS

Conceptes:

1. El sarcòfag.
2. El mite d'Hipòlit.

Procediments:

1. Ús de les fonts primàries i secundàries.
2. Lectura del text.
3. lectura iconogràfica.
4. Observació directa i indirecta.
5. Conceptes temporals: canvis i continuïtats.
6. Identificació dels principals personatges, els gestos i les situacions.
7. Compleció d'activitats.
8. Ús correcte del vocabulari.

Actituds:

1. Valoració del patrimoni historicoartístic.
2. Treball en equip.
3. Atenció en les explicacions.
4. Treball net i acurat.
5. Comportament correcte durant el desenvolupament de l'activitat.

4. TEMPORITZACIÓ

Visita _____ 1h.
Activitats _____ 1h 30 minuts.

5. NIVELL AL QUAL S'ADREÇA

CM i CS d'Educació primària.

6. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

El sarcòfag d'Hipòlit es troba a la sala del primer pis del Pretori. Un cop a l'indret, podem asseure els nens/es al davant de la cara lateral dreta, per tal de començar l'explicació de la troballa (vegeu contraportada) i del mite. Els alumnes, amb el llibre, s'aniran desplaçant de manera rotatòria, en el sentit de les agulles del rellotge, a mesura que s'avanci la història. Els farem fixar-se en els principals personatges, gestos, atributs i actituds, així com en els animals.

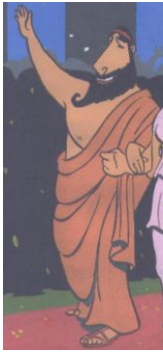
El conte *El mite d'Hipòlit* constitueix un instrument didàctic molt interessant. Presenta la capacitat d'estimular la curiositat infantil, a més de desenvolupar l'observació, fomentar la lectura i l'expressió oral i corporal, en els diferents nivells.

En el decurs de la lectura, és molt important que els professors/es acompanyin a l'alumne/a quan mira o llegeix una pàgina i que estiguin amatents als comentaris o preguntes que formulin en descobrir els objectes o les expressions dels personatges. Tanmateix, cal que els ajudin a centrar l'atenció en allò que serà més interessant de cada il·lustració i que convé destacar.

Convençuts, doncs, de la lectura de les imatges us referim de forma orientativa una guia on destaquem alguns dels aspectes més curiosos de les escenes i que es poden relacionar amb els relleus del sarcòfag o, senzillament, serveixen per anomenar els objectes o personatges que hi apareixen. També intentarem que estableixin relacions, a través de l'expressió oral, allò que veuen amb allò que pensen, senten, coneixen o imaginem.

Com a **treballs posteriors**, proposem:

1. Pintar el reatallable.
2. La construcció de la maqueta del sarcòfag.
3. Abans, però, aconsellem la realització de les activitats de les pàgines centrals, que estaran ocultes, un cop s'hagi enganxat.
4. reforçar la identificació dels personatges, per facilitar la retenció dels seus noms:

TESEU

Porta barba?, mostra el tors nu?, és jove o gran?, porta els cabells llargs o curts?, a què es dedica?, amb qui es casa?, qui és el seu fill?...

FEDRA

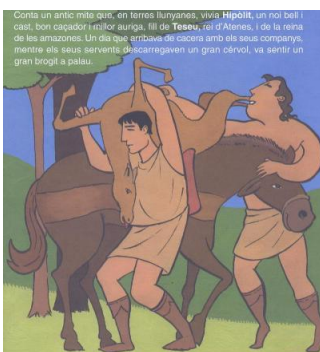
Com té els cabells?, com vesteix, és jove?, és bonica o lletja?, amb qui es casa?, té criades?, com vesteix?, on viu?...

HIPÒLIT

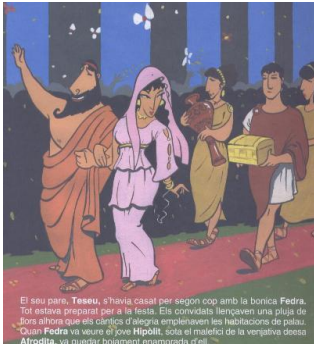
Porta barba?, és vell o jove?, a què es dedica?, li agraden els animals?, de qui es fill?, on viu?, té amics?, què fan?, com vesteix?, té criats?...

5. Així mateix, podem aprofundir en les diferents imatges del conte, fent-ne una lectura el més detallada possible. Proposem les següents actuacions per a cadascuna d'elles:

Els servents d'Hipòlit descarreguen el cervol que ha caçat.

1. Primer ens fixarem en **l'espai**, on passa l'acció, tenint en compte el paisatge: hi ha molts arbres?, com és el terra?
2. Després observarem els **animals**: quants n'hi ha?, quins són?, quina postura mostra el cervol?, i l'ase?
3. Els personatges: quants n'hi ha?, com van vestits?, porten sabates? Són joves?

En aquesta escena observem la boda del rei Teseu, el pare d'Hipòlit, amb la bella i jove Fedra. Comentarem:

1. **L'espai:** on es desenvolupa l'acció?, en un interior o en un exterior?, per què t'ho sembla? (ombra de les columnes, estora...).
2. **Els personatges:** a qui identifiquem?, assenyalem Hipòlit, Teseu, Fedra i els criats assistents, a la imatge:
 - **Vestuari de cadascun d'ells:** mantells, túniques, sandàlies, vel, joies (polseres, collarets, diademes, fíbules, arrecades), com van vestits?, pentinats, barba...
 - **Actituds:** què fa cada personatge?, què creus que pensen? (salutació i somriure de Teseu, mirada a Hipòlit de Fedra, contenció d'Hipòlit, somriures de les criades).
 - **Regals:** què porten com a regals? (caixa, gerra).
 - **Què llencen els assistents?:** què significa?

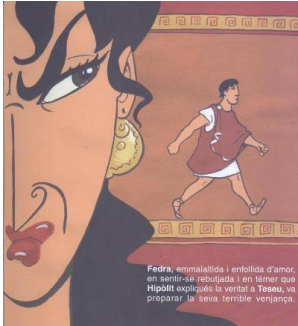
La criada lliura una carta a Hipòlit:

1. **L'espai:** on es desenvolupa l'escena?, com deu ser el palau?
2. **Els personatges:**
 - Quins personatges hi apareixen? (Hipòlit Fedra al fons, Enone).
 - Què fa cadascun d'ells? (mostrar la carta, llegir-la, observar la situació).
 - Quins gestos i actituds tenen? (ulls desorbitats, boca contreta, sorpresa, desig...).
 - Com vesteix la criada?

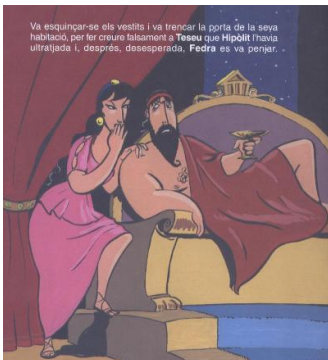
Hipòlit rebutja la cita:

- Quines diferències s'observen amb la imatge anterior?
- Encerclar les paraules que expliquin l'estat d'ànim de cada personatge (alegria, rebuig, disgust, satisfacció, dolor, sorpresa, fúria, calma, enrabiada...).

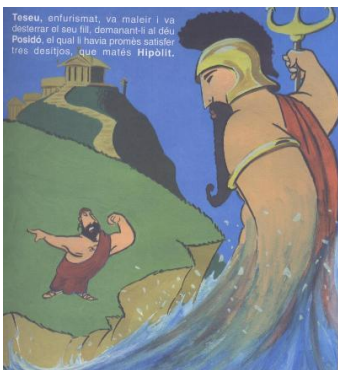
Fedra observa disgustada la marxa d'Hipòlit:

- Què ens explica l'escena?
- Quin rostre mostra Fedra? Per què es veu tan gran? Per què Hipòlit està representat més petit? Què està fent?

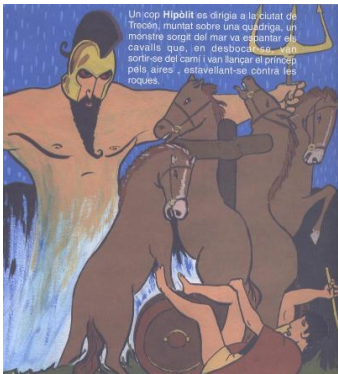
Fedra vol venjar-se d'Hipòlit:

1. **L'espai:** en quin moment del dia es desenvolupa l'acció?, on succeeix aquesta escena?, on està assegut Teseu?, com és l'indret?
2. **Els personatges:** quins personatges hi apareixen?, què fan?, quina cara mostra Teseu?

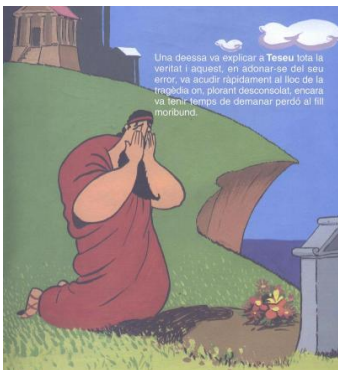
Teseu sol·licita l'ajut de Posidó:

1. **L'espai:** on se situa l'escena?, on està la ciutat?, quin temps fa?
2. Els personatges: quins personatges hi apareixen?, qui és Posidó?, com es representa a Posidó? (casc, trident, barba...).

Hipòlit mor:

1. **L'espai:** on succeeix l'escena?
2. **Els personatges:** quins personatges hi apareixen?, què fa Posidó?, què li passa a Hipòlit?, quina cara fa?
3. Què hi fan aquests 4 cavalls?, com estan?

Teseu plora la mort del seu fill:

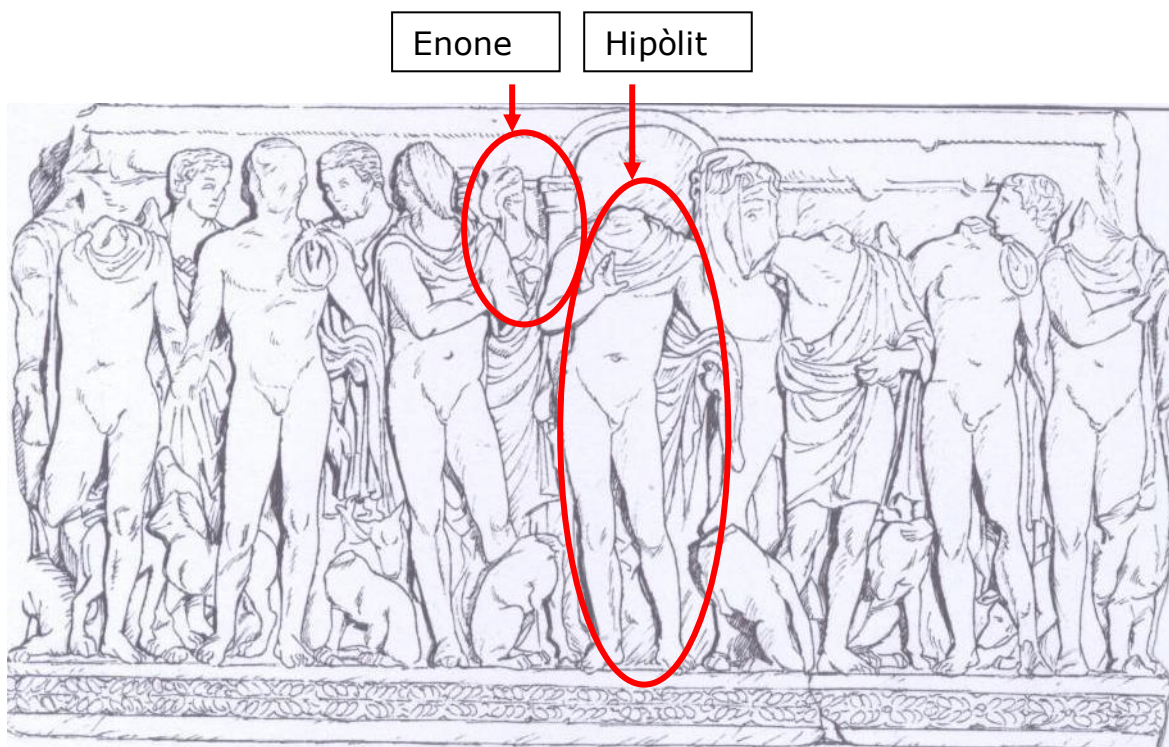
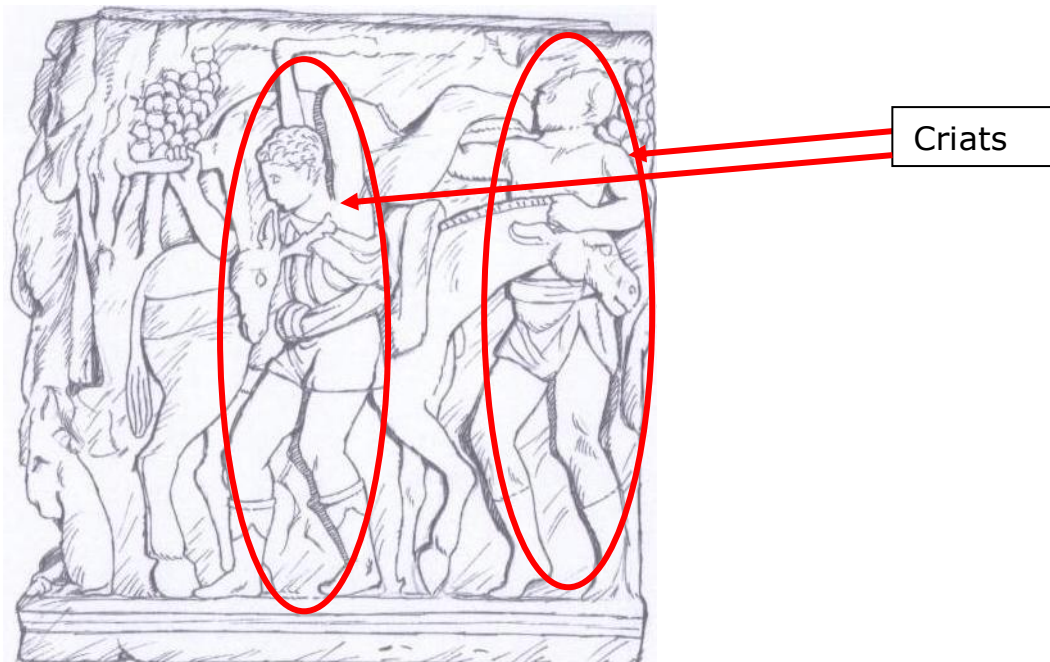
1. **L'espai:** com és el paisatge?, davant de què plora?, com s'endevina la ciutat?
2. **El personatge:** quina actitud mostra?, com demostra el seu dolor?
3. Quins elements mostren la mort?

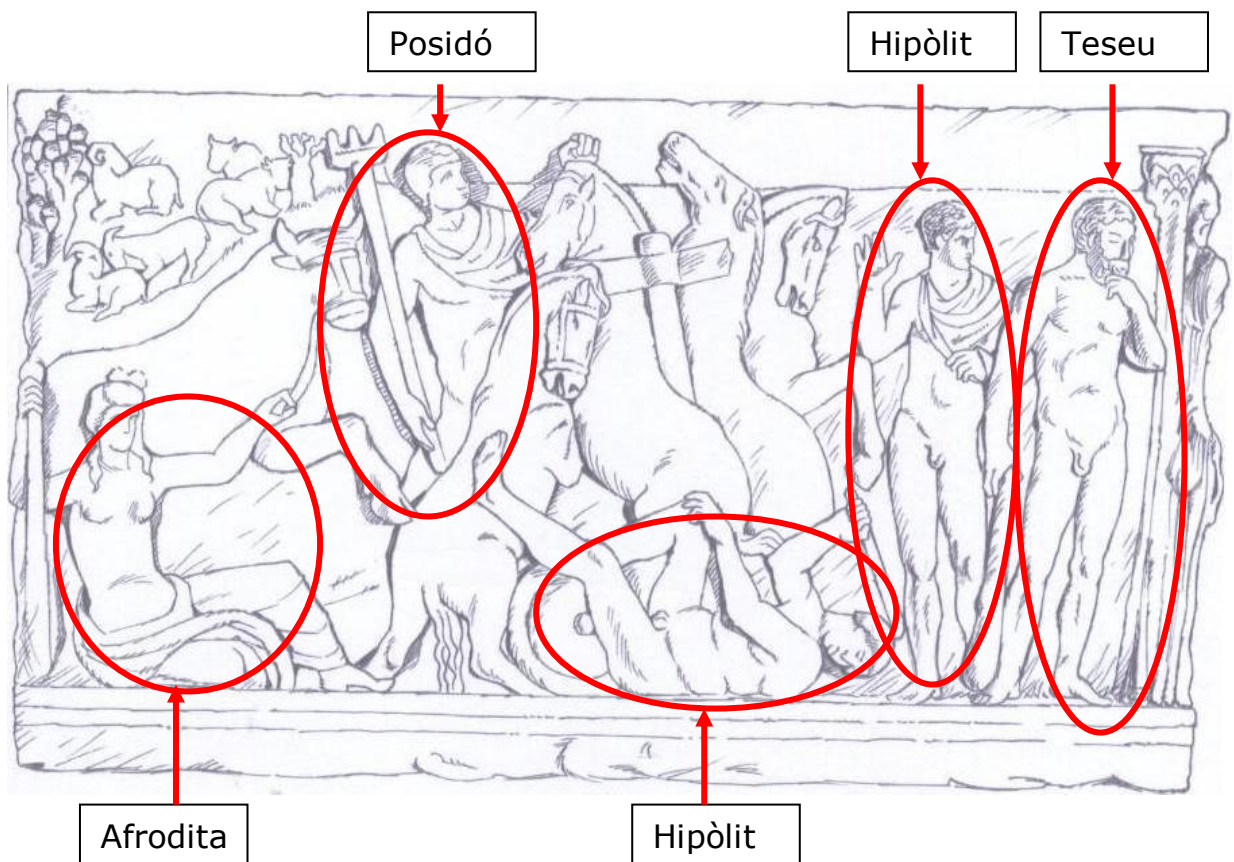
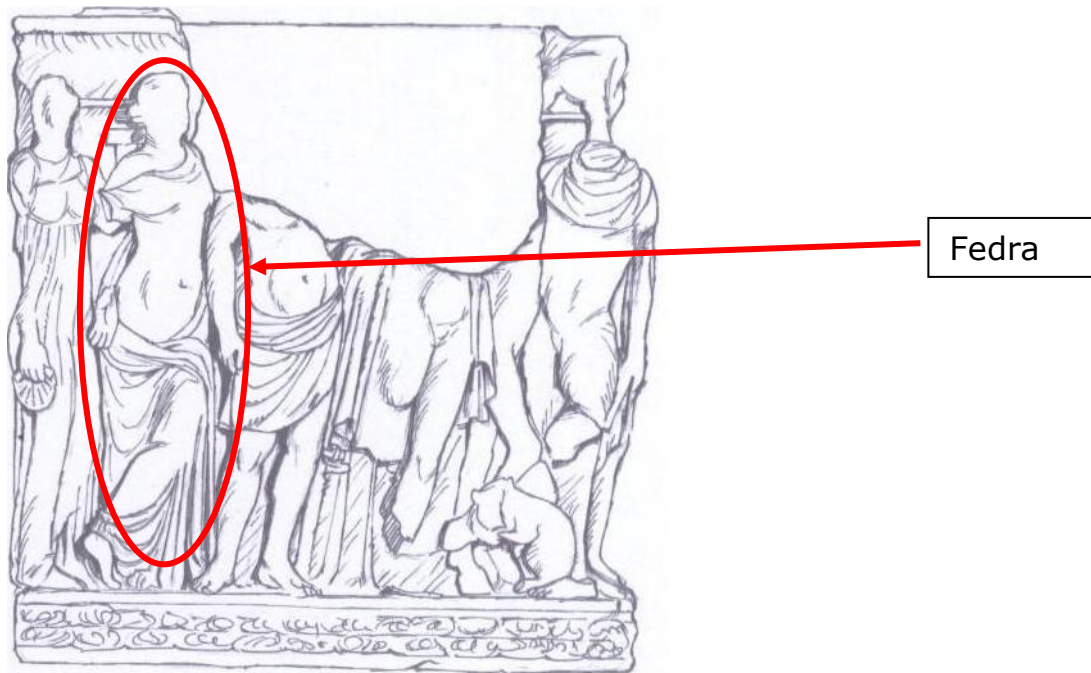
7. SOLUCIONARI

1. Localitza els 7 noms dels personatges que apareixen en el mite d'Hipòlit:

B	C	A	F	E	O	N	F	S	T
H	I	P	O	L	I	T	B	P	E
D	P	T	H	I	L	V	G	P	S
J	L	E	X	F	S	O	T	U	E
T	A	F	R	O	D	I	T	A	U
J	B	H	X	I	M	D	S	T	L
S	O	Q	S	I	M	E	T	R	A
C	D	O	L	B	A	R	D	E	F
A	P	F	D	I	L	M	N	F	K
L	K	D	H	B	S	T	U	X	M

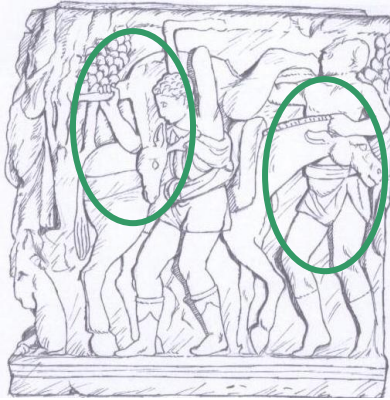
2. Pinta de vermell els principals personatges del mite

3. Pinta de verd un animal de cada espècie que estigui representat al sarcòfag:

Per exemple,

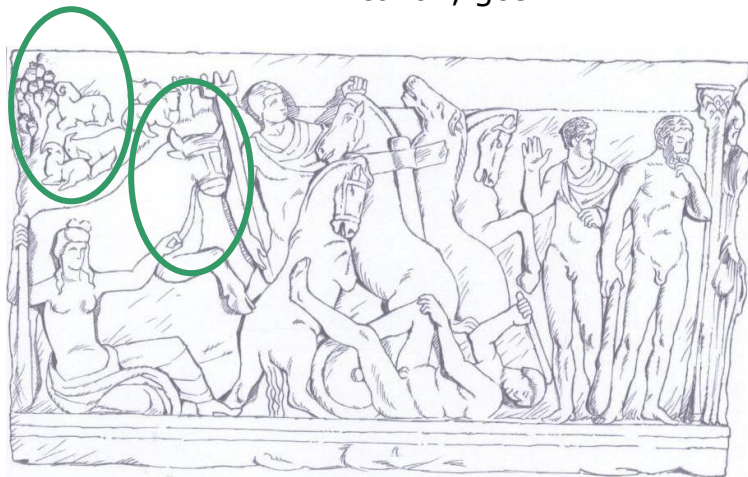
Ase, cérvol

cavall, gos

Cabres, bou

4. Compta el nombre de gossos que hi ha al sarcòfag i numera'ls:

10.

6. Uneix cada paraula amb el seu significat:

Auriga: cotxer.

Mite: tradició fabulosa entorn els déus, herois...

Quadriga: carro de quatre cavalls.

Cast: que s'absté de tota relació sexual.

Amazona: dona guerrera.

Sarcòfag: arca sepulcral feta per contenir un cadàver.

7. Completa cada frase amb les paraules del vocabulari:

Ara us explicaré el *mite* d'Hipòlit.
Aquell capellà era *cast* i bondadós.
L'auriga conduïa una *quadriga* per l'arena del circ.
El difunt fou enterrat en un *sarcòfag*.
Combatia com una *amazona*, amb arcs i fletxes.

8. Al director de la pel·lícula se li han desordenat les imatges d'acord amb el guió. Mira d'unir amb fletxes cada rodolí amb els seu fotograma:

A	B	C	D	E	F	G	H	I
8	4	1	2	7	3	5	9	6